

**«За допомогою геодинамічного підходу нафтогазоносність Півдня України оцінюють диференційовано.** За прогнозами, найбільш перспективні в плані великих родовищ нафти і газу західні і східні частини Чорноморської акваторії. Саме тут виникали сприятливі умови для формування великих стійких антиклінальних структур, спроможних акумулювати нафту і газ. Тут же, у тилівій частині острівних дуг, в окремі епохи внаслідок тилководужного розтягу виникали рифтові структури. За структурно-формаційними критеріями їх фіксують на північному заході Чорноморського шельфу. Це прямий критерій нафтогазоносності, підтверджений на багатьох континентальних окраїнах (Перська затока, Північне, Норвезьке, Баренцеве, Карське моря тощо).

Особливо перспективний захід Чорного моря, бо тут ширша смуга мілководного шельфу, яка тривалий час була ввігнутою частиною окраїни палеоконтиненту Євразія. На неї менше впливало континентальне зіткнення, також вона цілком доступна сучасним технологіям буріння і видобутку вуглеводнів на морі.

Центральна частина разом із Кримським півостровом через дію тривалих, інтенсивних зусиль стиску менш сприятлива для формування великих антиклінальних форм, а отже, для нагромадження нафти і газу. Це стосується шельфу, континентального схилу, а також власне глибоководної западини Чорного моря.

Практична цінність одержаних результатів полягає в удосконаленні методики і більш цілеспрямованому розвідуванні нафтових залягань у Південному нафтогазоносному регіоні. Пошуки вуглеводневих покладів у зонах локальних структур, порушених насупною тектонікою і характерними саме їм типами вуглеводневих покладів, мають відрізнятися за методикою від робіт у зонах розвитку локальної складчастості зі стабільним характером структур й успадкуванням структурних планів, де поширені округлі, ізометричні складки, не зачеплені розривами і притаманними їм типами нафтових і газових покладів. Під час буріння в зонах першого типу слід передбачати зміщення склепінь складок і контурів вуглеводневих покладів з глибиною в північному напрямку, а це говорить про необхідність буріння нахилених свердловин.

Після вивчення геохімічних особливостей складу нафти і газу проведено геохімічне районування нафтогазоносних провінцій. Воно ґрунтується на тому, що генерація вуглеводнів у астеносфері мантії, міграція їх по глибинних розломах з астеносферних джерел до земної поверхні, формування нафтових і газових родовищ у сприятливих структурно-тектонічних і літолого-фаціальних ділянках осадової товщі здійснюється

одночасно на завершальних етапах геодинамічного розвитку нафтогазоносних провінцій. Газ синтезується на менших глибинах, а нафта на більших (з глибиною зростають температури і тиски), тож легко виділяти зони газового і нафтового нагромадження. На Півдні України зафіксовано диференційоване розташування зон нафтогазонагромадження: газонагромадження (акваторія Чорного моря), газонафтонагромадження (суша), нафтогазонагромадження (Індоло-Кубанський прогин), а також просторову зональність вуглеводневих компонентів природного газу: на шельфі Чорного моря – газ метановий на 99 %, у Рівнинному Криму – на 87 %, в Індоло-Кубанському прогині – на 72 %, на Азовському шельфі – на 96 %.

Щиро сподіваємося, що наші результати у визначенні особливостей зв'язку нафтогазоносності з типами структур і стилем локальної складчастості, процесів складкоутворення і нафтогазонагромадження вдосконалять методику і планування пошуку вуглеводнів у Азово-Чорноморському регіоні» (*Савчак О. Геодинамічні і геохімічні особливості залягання нафтових і газових родовищ Азово-Чорноморського регіону // Вісник НАН України. – 2011. – № 11. – С. 43–44*).